

Kunstboek door oud-Hareners

Sinds Clara Aeneae Venema borstkanker kreeg maakt zij gedichten. Haar kunstzinnige zus Siets maakt er schilderijen bij. Gedichten en schilderijen zijn nu samen uitgegeven in het boekje 'Verder is Weg'.

Wat doe je met je emoties als je borstkanker krijgt? Toen Clara Aeneae Venema in 1992 ziek werd ging ze gedichten maken: "Iemand raadde me aan om te gaan schrijven. Ik heb in die tijd een schrijfgroepje opgericht dat nog altijd bestaat en Divers heet. Als Divers hebben we een bundel gedichten uitgegeven, ook met illustraties van Siets. Terwijl wij daarmee bezig waren bedacht ik dat ik het erg leuk zou vinden om ook een eigen bundel te maken met mijn zus." Na een moeilijke periode ging het beter met Clara. De kanker leek weg en het idee voor de bundel bleef liggen tot de kanker in 2003 terugkwam. Op meerdere plekken werden uitzaaiingen ontdekt. "Toen besloot ik dat het echt tijd werd om mijn idee uit te voeren." Siets: "Ik ben er toen erg hard tegenaan gegaan en heb heel geïnspireerd doorgeschilderd."

Jeugd in Haren

Siets en Clara groeiden op in Haren aan de Westerse Drift. Clara: "Ik ben van 49 en Siets van 52. In die tijd zag Haren er nog heel anders uit. Er was bijvoorbeeld nog geen snelweg, uit ons raam zag je alleen weiland. Eén van mijn gedichten gaat daar ook over, het heet Westerse Drift. Ik heb lang in dat huis gewoond en tot vorig jaar woonde mijn moeder er nog. Mijn vader heeft in een Japans interneringskamp in Nederlands-Indië gezeten, de spanning daarover was regelmatig voelbaar. Mijn ouders gaven weinig geld uit: in het huis veranderde haast nooit iets. Veertig jaar dezelfde meubels, hetzelfde behang en de klok die altijd tikt. Mijn gedicht gaat ook over die klok. Mijn jongste broer heeft ooit een kastanje in de grond gestopt en op die plek staat nu een kastanjeboom van veertig jaar oud. Ik hoop dat de nieuwe bewoners hem laten staan, want mijn moeder is opgenomen in een verzorgingstehuis en ons ouderlijk huis is net verkocht." De dichtbundel die Clara en Siets hebben gemaakt gaat over verschillende thema's: beeldende kunsten als inspiratiebron, kanker, mensen vroeger

en nu, natuur en muziek. Het is geschreven voor een breed publiek, waaronder lotgenoten. Clara: "We merken dat de combinatie gedichten-schilderijen goed werkt. Siets: "We kregen reacties van mensen die een gedicht goed snapten door het schilderij erbij. Voor ons was de reactie van Rutger Kopland erg belangrijk. Hij belde ons om te vertellen dat hij het boekje prachtig vond."

Poëtische kaarten

Clara: "Ik heb mijn gedichten wel eens voorgedragen in een ziekenhuis. Mensen vroegen me of ik er misschien ook kaarten van had. We hebben nu een set kaarten gemaakt met illustraties van Siets en gedichten van Clara. Eén ervan staat ook in de bundel; de andere zijn nieuw.

Clara studeerde geschiedenis en werkte voor de Novib toen de kanker zich voor het eerst meldde. De tweede keer dat de ziekte zich voordeed kwam hard aan. "Ik dacht dat ik het allemaal achter me had gelaten. En opeens had ik haast want ik wist niet meer hoe lang ik nog te leven had." Een bestraling van het hoofd met een hoge dosis beschadigde de hersens waardoor Clara tegenwoordig last heeft van haar motoriek, ze wankelt onder het lopen. Siets: "Eigenlijk hadden we niet zoveel contact met elkaar toen we thuis woonden, daarvoor is ons leeftijdsverschil te groot. De band is later veel sterker geworden. Samen dit boek maken geeft ook een enorme band. Het is ook een verwerking. De gedichten van mijn zus ontroeren mij en vooral die over kanker gaan." Clara: "Samen dit boekje maken heeft een heel nieuwe dimensie aan onze relatie gegeven. Het boekje wordt ook veel door mensen als cadeau gedaan. Dat is ontroerend, dat je op die manier samen iets kunt betekenen voor anderen."

De bundel 'Verder is Weg' en de set Poëtische kaarten van Clara en Siets Aeneae Venema zijn in Haren verkrijgbaar bij boekhandel Boomker. Zie voor meer informatie: www.verderisweg.nl

Siets en Clara Aeneae Venema. ©M.A. in 't Veldt